

TRIBUNA

DEALULUI

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚIEGANU
Redactor responsabil:
GH. V. GIURGIU

MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK SZÓCSÖVE
DE AFIRMARE AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA
IA ȘI ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR STR. DEÁK FERENC 36.
TELEFON: 17-49 Căsuța poștală Nr. 3.

Costul abonamentului:

1 lună: 2.50 pengő; 3 luni 7.20 pengő;
6 luni: 14.40 pengő; 1 an: 28.80 pengő.

Din bătrân

Pentru tinerețe și tineri

Adă-ți aminte la tinerețe — că ai ajuns la bătrânețe.

Ostenește-te în vara tinerețelor — ca să te poți odihni în iarna bătrânețelor.

La tinerețe ușor să nvață cele rele. La tineri se cuvine cu mult mai bine să tacă decât să grăiască ce nu se cuvine.

Mintea celor tineri pururea în mișcare; nici înainte, nici în urmă văd; iar a celor bătrâni în mare stătornicie, ei văd cele din urmă din cele mai înainte.

Până ești tiner — ascultă de cei bătrâni, ca și pe tine să te asculte, când vei fi bătrân.

Să te silești cât vei putea să-ți păstrezi nesmintite ale tale tinerețe, ca să dobândești și bune bătrânețe.

Tinerețele fără bătrânețe, nimic bine nu urmează, ci amândouă împreună ne arată calea cea mai bună.

Tinerii în floarea lor, pururea soțescă că ori-ce sboară să mănâncă.

Tinerii se supără cu mult mai puț de greșalele lor, decât de înțelepciunea celor bătrâni.

Tânărul să se silească trei lucruri mai cu seamă să păzească: minte la cap, înfrânare la gură și rușine la obraz. Tinăr să grăiești, dar cu cumpate de bătrân.

Cel tinăr celui bătrân să-i slujească puterea și cel bătrân celui tinăr să-l slujească cu povăț.

De am fi putut fi de douăori tineri și de douăori bătrâni, multe netreburi am fi îndreptat în lume.

Cuvintele celor înțelepți ce-i mari le ascultă, ce-i mici nu le înțeleg, și aceea nici unui, nici alții nu se pot abrapta.

Cuvântul la om icoana gândului său și la ptele icoana sufletului său.

Mai bună buna cuvântare, decât mința cea mare fără cuvântare.

Cu credința dobândești cheia tainelor celor mari, de ea să te ții.

Credința să întărește, când dragostea o însuflețește.

Nu din gură, ci din inimă credința să-ți-o arăți.

Credința în Dumnezeu, dragostea religia ta i-ți dau dragoste și credință către neamul tău.

Leahy s'a înapoiat la Vichy

BARCELONA, 9. (DNB.) Amiralul Leahy, ambasadorul Statelor Unite la Vichy, după ce s'au întâlnit cu d. Taylor, reprezentantul Statelor Unite la Vichy, s'a înapoiat la Vichy. (MTI.)

Gandhi a fost pus sub control de autoritățile engleze

BANGHAI, 9. (DNB.) — Din știrile sosite din Bombay rezultă că autoritățile engleze au pus pe Gandhi sub cel mai riguros control și au interzis și ziarul acestuia, pe motiv că el s'a opus la participarea în război a Indiei alături de Anglia. Măsurile autorităților engleze au provocat reacțiuni puternice în sânul populației hinduse. (MTI.)

Aspecte din Ucraina

DEZARMAREA POPULAȚIEI CIVILE ÎN TERITORIILE OCUPATE

Asecul Leningradului

— Orașul are aspectul unei mari tabere militare. Cinci milioane de persoane s'au îngământit între zidurile orașului —

— Toți muncitorii din uzine au fost înarmați și trimiși să lupte —

HELSINKI, 9. — Prizonierii și refugiații din Leningrad cari au fost capturați de finlandezi, declară că orașul are aspectul unei uriașe tabere militare. In afară de formațiunile militare regulate, au fost înarmați lucrătorii fabricelor, femeile și copiii. Activitatea fabricelor a fost suspendată, fiindcă muncitorii au fost trimiși pe front, deși o bună parte din ei, nu se pricep la mărirea armelor. Orașul a fost invadat de o mulțime

Infrângerea forțelor sovietice

Teatrul de operațiuni din Răsărit, 9. — Corespondentul special al agenției „Ștefan” anunță:

Trupele germane în lupte violente au înfrânt forțele sovietice, care se apărau cu îndârjire pe limba îngustă de pământ la răsărit de Neva, încercuind prin aceasta complet Leningradul, închizându-se și ultimul culoar prin care comandamentul sovietic putea să comunice cu orașul

imensă, numărul populației poate fi evaluat la peste 5 milioane de locuitori.

Dela 1 Septembrie nu s'a mai distribuit pâine și orice comunicație exterioară cu orașul a încetat. Bubuitul tunurilor se aude tot mai aproape și în mod permanent. Agenții „GPU”-ului terorizează populația cu executări în mase și mulțimea așteaptă eliberarea dela sosirea trupelor germane. (MTI.)

refugiate la Nord de Neva.

Asediat. Apărătorii Leningradului nu pot aștepta acum nici un alt ajutor decât dela vasele de război sovietice, cari s'au îngământit în golful finic.

Acest ajutor nu înseamnă însă mult lucru, deoarece ele nu pot să se apropie de Leningrad, fără să între în focul artileriei germane.

Incercuirea Leningradului înseamnă un mare succes german și va avea ca urmare prăbușirea sistemului de apărare sovietic din Nord.

Doliul președintelui Roosevelt : Anglia și Sovietele vor proceda energic dacă Iranul continuă tergiversările

NEW-YORK, 9. — Agenția telegrafică „MTI” anunță, că mama președintelui Roosevelt a încetat din viață Sâmbătă seara. Președintele Roosevelt și soția au petrecut ziua de Sâmbătă la căpătâiul bolnavei. Bolnava a murit din cauza slăbirii inimii, datorită vârstei înaintate. Sâmbătă seara la ora 11.15, și-a pierdut conștiința, cu 12 ore înainte de desnodământul fatal.

NEW-YORK, 9. (DNB.) — Agenția „Associated Press” anunță, că cercurile competente engleze au declarat, că Anglia și Uniunea Sovietică ar dori ca Iranul să accepte cât mai de grabă condițiunile de pace. Dacă continuă atitudinea de ezitare, englezii și Sovietele vor proceda și mai energic. (MTI.)

Raționalizarea agriculturii

Clima, topografia locului, în general condițiile geografice și geopolitice, au o influență asupra dezvoltării unui popor. E o profundă deosebire între viața, mentalitatea, felul de gândire, obiceiurile omului dela munte și a întregii concepții structurale a omului dela șes sau câmpie.

Poporul român e un popor de plugari; vecuri dearândul cele două îndeletniciri principale, cari i-au procurat mijloacele de existență, au fost păstoritul și agricultura. Se spune, națiunile agricole își însușesc principii morale superioare și manifestarea multiplă a sufletului lor e mai bogată, mai variată și mai sănătoasă, ca la națiunile excesiv industrializate. Neamurile agricole trăiesc aproape de pământ, totuși privirile li-se îndreaptă mai adeseori spre înălțimile cerului; de acolo coboară ploaia aducătoare de rod îmbelșugat, dar și grindina distrugătoare a unui an de muncă și trudă.

După școala economică a fiziocraților, singura valoare a bunurilor cari circulă în viața economică, e pământul. Intr'adevăr pământul are o valoare intrinsecă prin faptul foarte simplu, că îți produce pâinea cea de toate zilele. Așa se explică dragostea aproape miștică pe care țărânul o nutrește față de ogrorul său; în satele noastre cele mai multe dușmării, crime și procese își au originea într'o eronată exercitare a dreptului de proprietate asupra pământului.

Astăzi tehnica civilizației pune la îndemână agriculturii mașini și mijloace de lucru prin cari randamentul pământului se poate dubla, ba chiar tripla. Trebuie să luăm în considerare nu numai întinderea unui teritoriu, ci și puterea lui de producție. Cu puțină exagerare putem afirma, că pământ neproductiv nu avem, ci numai proprietar incapabil; orice pământ îl putem exploata într'un fel, trebuie doar să-l știm cultiva rațional. Ne însușim părerea acelorora, cari văd rezolvarea problemei agrare nu în imigrări și cuceriri de spații vitale, ci în mărirea productivității prin ajutorul tehnicii și progresul științei (regularea irigației, industria chimică, etc.). Ca exemplu să ne servească Tirolul și Elveția, vom vedea acolo ce poate făptui un popor muncitor și cu minte, într'un teritoriu relativ neproductiv.

Cu durere trebuie să afirmăm, că la noi lucrurile nu stau tocmai așa: clasa cea mai năpăstuită e și azi țărâtimea. (Nu învinuim pe nimeni, constatăm doar o realitate). In primele trei decade a sec. al XX-lea, nu se observă nici un progres; țărânul și azi ca și în trecut muncește mult, dar în condiții tot așa de primitive, în unele regiuni muntoase agricultorul zgurmă pământul cu același plug de lemn ivit acum sunt câteva sute de ani și bun pentru muzeu.

Pieirea, dar și îndreptarea stă în noi înșine. Fiecare neam își are de rezolvat problemele sale sociale, pentru noi una dintre cele mai acute e și acum problema agrară — țărănească.

Regenerarea unui neam nu se poate concepe, fără ridicarea materială și morală a marilor mulțimi. De aceea toată munca noastră să o îndreptăm spre o mai rațională cultivare a pământului, rezervor nesecat de înviorare a națiunii.

SILVIU POPOVICI

AMSTERDAM, 9. (DNB.) — Agenția „Reuter” anunță, că toate regiunile petrolifere mai importante din Iran au fost puse „sub protecția engleză”. (MTI.)

TOKIO, 9. — D. Lichiamin, delegatul guvernului național chinez, care a fost încredințat cu rezolvarea problemelor comerciale și economice pendinte între Japonia și China, a sosit la Tokio.

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

Inscrierile la Școala Ortodoxă Română de Cântăreți

Dotorii de a urma cursurile de cântăreți bisericești la școala din Apanagyfalu, ce se deschid la 1 Octombrie 1941 sunt invitați a-și înainta cererile Consiliului Eparhial Ortodox Român din Kolozsvár, însoțite de următoarele documente:

1. Extras de botez;
2. Atestatul de pe clasa a patra primară;
3. Atestatul de sănătate;
4. Dovadă de bună purtare dela preotul local;
5. Declarația părinților că vor plăti taxa de întreținere de 355 Pengő pentru anul școlar 1941—1942, iar pentru anul următor taxele ce se vor stabili la timpul său, și că fiii lor se vor supune regulamentului școlar.

Petiționarii trebuie să fie creștini ortodocși români și să aibă vârsta de 16—19 ani. Să aibă auz și voce bună și plăcută.

Cei ce nu și-au terminat cursurile anii trecuți, din cauza concentrărilor, vor urma cursul al doilea.

Elevii vor fi avizați despre primirea lor și cei primiți se vor prezenta la școală în Apanagyfalu în ziua de 1 Octombrie 1941, aducând cu sine: o perină, cearceafuri, o pătuț și câte trei schimburi de haine în bună stare și jumătate din taxa școlară, adică 167 Pengő.

La primire vor fi examinați din punct de vedere medical și a aptitudinilor de cântăreț.

NICOLAE, V. MATEIU
Episcop. Secretar Eparhial.

PRIMELE GRĂDINI BOTANICE ÎN EUROPA. — Laurent de Medicis (1448—1492) își decora grădinile cu flori aduse din orient. Pilda a fost urmată apoi pe scară foarte întinsă: grădina botanică din Florența s'a înființat la 1545; cea din Padua la 1546; din Bolonia și Pisa la 1547; cea dela universitatea din Leyda la 1575 și la 1580; cea dela Leipzig cam pe la aceeași dată; a farmaciștilor din Paris la 1597; cea dela Montpellier la 1598; dela Gessen 1605; Alfort 1625; grădina plantelor din Paris, un an mai târziu; Iena 1629; Oxford 1640; Madrid 1655; Upsala 1657. La 1759 parcul Trianon servi lui Bernard de Jussieu ca un vast câmp de cercetări botanice.

RÂNDURI PENTRU NELLY

Măicuță, tu știi, tu singură știi,
Că-mi plac a poemelor albe stihii,
Și rugăciunea brazilor tineri din zări
Și pași gândului foșnind pe stelare cărări...

Măicuță, tu știi tu singură știi,
Că-mi place să sărut genunchiul alb al ploilor,
Că-mi place din frunzele clipelor să fac așternut micuțelor, oilor,
Că seara din fântână îmi place cu palmele ude să culeg trandafiri stelelor,
Ca noaptea să-i svârî în mălinii visului și-a pruncilor ielelor...

Măicuță, tu știi, că-mi place să dorm în pridvorul mic al cerului,
In deget cu inele rouă să mângâiu obragi misterului...
Măicuță, tu știi, tu singură știi...
...Doar tu m-ai învățat să-mi placă a dimineaților albe stihii,
Tu știi... tu știi, că-mi place să văd cum crește sub luger de soare grâul și via,

Măicuță, tu știi, o tu singură știi,
Că mi-e dragă ca tine... Maria!...

Maria, amurgul mângâia liniștit pleoapele serii
Când i-am spus, măicuții, că am sărutat obragi sufletului tău și a verii...

ION CHEREJAN

Omul care nu se roagă, nu e creștin

O minunată carte de rugăciuni este **ACATISTIERUL BOGAT** și frumos ilustrat, ieșit de curând din tiparnița Episcopiei ortodoxe române din Kolozsvár.

Cartea publicată în excelente condiții grafice cuprinde Acatistul Mântuitorului nostru Isus Hristos, al Prea Curatei Fecioare Maria, al Sfintei Cruci, al Apostolilor Petru și Pavel și al Sfinților Ioan Botezătorul, Arhanghelii Mihail și Gavriil, Nicolae Gheorghe și Antonie cel Mare.

Acatistierul bogat, legat în pânză, costă 3.80 P.

Comandați-l la Librăria Eparhială, Kolozsvár, P. Hitler 2.

Inscrierile la Școala Normală gr.-cat. de fete din Szamosujvár

Sunt locuri libere în toate clasele: I, II, III și IV (corespunzând claselor V, VI, VII și VIII din trecut).

La Școala Normală sunt vacante două catedre, un post de învățătoare la Școala de aplicație și două posturi la Internatul Școlii Normale.

PRIMUL CALENDAR. — În timpurile străvechi, toate popoarele împărțeau timpul după rotațiile lunii. Egiptenii au fost cei dintâi care au descoperit legătura între pământ și soare. Umbra aruncată de piramida lui Cheops le-a desvăluit treptat existența și durata anotimpurilor, ducându-i astfel la stabilirea anului solar. După cucerirea Egiptului, Iuliu Cesar a adoptat acest calendar, descoperit mulțumită Piramidei celei mari.

Caete, cărți școlare și literare și tot felul de rechizite școlare puteți procura ușor la librăria

„Kárpátok“ R. T.
Kolozsvár, Mátyás Király-tér 29
Telefon: 14-87

Institutul de Educație „Sf. Terentiu“ din localitate

Str. Petőfi Sándor Nr. 74.

Pentru anul școlar 1941—1942 vor funcționa în acest institut, în cele mai moderne și confortabile condiții:

Internat pentru elevii de la școlile din localitate.

Cămin pentru studenți.

Taxa anuală de întreținere 670 Pengő.

Pentru fiicele de preot 570 Pengő.

Școala cu limbă de predare românească a funcționat anul trecut în acest institut și anul ce urmează. Modul de organizare, funcționare și taxele se vor anunța ulterior.

Internatul se va deschide odată cu începutul anului școlar.

SONETUL VERII

E vară, nu-i nici o animație
Și burgul doarme n' după amiază caldă
Pustii sunt străzile, doar la o stație
O birj' așteaptă vre-un client să-i cadă

Trotoarele gem de insolăție,
De când în soare tropical se scaldă.
Puțină umbră, ca o consolație,
Și-un strop de ploaie, ce n'ar da să vada

Uscatu-s'au și ierburi de prin parcuri
— Zădărnice, penitențe, la cer cădând
Secat-au chiar și apele din lacuri...

Dar nici un nor, pe boltă, nu s'arată
Nici chiar sacăua dela primărie,
Pe străzi nu îndrăznește să mai vie.

VIRGIL ȘOȘ

Biblioteca „Tribuna Ardealului“

Au apărut și se află de vânzare și chioșcării și depozitarii:

Nr. 1. De pe Mureș și Câmpie — 100 de ani de chiuțuri. 30 fileri.

Nr. 2. Iosif Vulcan — 100 de ani de la nașterea lui — de Preot Ion Ciocan. 20 fileri.

Nr. 3. Doine și Balade — Obiceiuri, nuntă. — Culegeri de folclor. Murăș și Câmpie. 20 fileri.

Nr. 4. Veche cultură românească în ra Biharei — de Prof. Vasile Iomei. Preț 50 fill.

Din „Oameni de pe Someș“

POZNA

Simțea o sfârșeală aspră prin genunchi și în șale. Ii curgeau sudorile pe frunte, îi sbârlișeră sprâncenele și-i făcuseră brazde umede pe obrăjii năclăiți de praf și de oboseală. Căra lăzi de smochine din pivnița marelui magazin de coloniale „Corbul alb“ și le așează într-un camion ce trândăvea în curte.

— Oooh, viață, arde-te-ar focul! — murmură dânsul oprindu-se în poarta pivniței și ștergându-și nădușeala feței cu mâneacă zdrențoasă a hainei.

Niciodată parcă munca nu-l chinuse mai mult ca azi. Inima-i fierbea de necaz și de o răzvrătire neînțeleasă, ca și când i-ar fi pleznit fierea și i s'ar fi revărsat pe furie în toate tănițele sufletului. Dar fiindcă era om cumpănit, obișnuit să-și înnece în răbdare pornirile mănoase, Toader Căpățâna își scoase luleaua din brâu, o umplu tacticos și o aprinse bombănind vorbe fără șir despre soarta omului...

Erea o după-amiază de vară, fierbinte. Soarele bătea cumplit, de părea că și-a pus în gând să potopească lumea toată. Arșița străpungea zidurile și se aduna de pretutindeni, înadins parcă, în curtea strămtă, gătuia între aripi de case murdare cu uși multe dela care porneau dăre de lături spre gura canalului, băltocită, unde aburea un miros amețitor. Camionul aștepta cu fundul aproape de pivniță, așa încât cele trei mărhoage băteau cu copitele în capacul ciuruit al canalului și strănutau des, ridicând boturile și alungând cu cozile roiul de muște ce li se plimba pe burtă... Zăpușeala se îngroșa din ce în

ce, amuțind toate zgomotele, coborând din văzduhul încins o tăcere înăbușitoare... Toader Căpățâna păcămia zdravăn din lulea, răzimat de ușiorul pivniței, înfruntând dogoreala cu niște privire aprinse, cu creeri vălmășiți. Alteori tutunul îl potolea; acuma parcă-l întărâta mai rău, tulburându-i gândurile, tremurându-i pe buze cuvinte aspre, sudălmii și blestemuri. Era furios și nu-și dădea seama din ce pricină anume? Simțea doar că-i clocotește sângele și că în suflet îl roade, ca un cariu vrăjmaș, nevoia de-a se împotrivi, de-a ridica fruntea și de-a se hărțui cu toată lumea.

Tăcerea mare dimprejur îi sporea mânia. Bătaia soarelui îl supăra de-i venea să se năpustească asupra cailor care-și făceau vânt cu cozile și dădeau mereu din cap ca și când ar fi vrut să-și bată joc de dânsul. Auzea cum bufnește și injură stăpânul în pivniță. Aceasta îl mai răcorea puțin. Lasă să vază și el ce-i necazul că destul asuprește pe alții... Și gândindu-se astfel, simțea limpede că toată otrava din suflet i se întoarce asupra patronului. Se mira cum nu l-a urât deloc până azi?

— Toadere!... Toadere! — vuia din pivniță glasul stăpânului, amenințător și înăbușit, parcă l'ar fi strâns de beregată o ghiară dușmană.

— Strigă până-i crăpa! — mormăi Toader cu un zâmbet bucuros în ochi, mândrindu-se că nu răspunde stăpânului. Și de-ai crăpa, atâta pagubă!... Ți-am muncit ca un câine, acu pot să mă mai odihnesc nițel că n'o să piară lumea... Știa bine că stăpânul trăznește, fiindcă

ar vrea să isprăvească mai degrabă cu camionul ca să nu întârzie dela gară. Și tocmai deaceia Toader nu mai dorea decât să-l facă cumva să întârzie. Grija stăpânului îl umplea de fericire. Străngea țeava pipei între dinți și asculta foarte mulțumit cum se frământă glasul stăpânului chemându-l. Parcă niciodată nu-l mângâiasse o plăcere mai caldă...

Pe urmă auzi pași apropiindu-se.

— Poftească să vie, că nu-mi pasă, își zise Toader Căpățâna neclintit. Ce să-mi pese? Dacă o întârzie, ce mă doare pe mine? Ce mă doare?... Hehe... pe mine nu mă doare!... Ieși chirigiul cu două lăzi în brațe, abia târându-și pașii. Apoi îndată, ca o sfârlează, stăpânul, alergând glonț la camion să pună mâna să așeze lăzile.

Toader nu mișcă; doar că strânse mai tare luleaua între mâsele. Peste câteva clipe însă stăpânul, roșu la față și la păr, cu un nas mare coroiat, îl văzu și-i zise fierbând:

— Da' ce-i, Toadere, tu nu răspunzi când te strig?

— N'am auzit, — minti Căpățâna răspicat.

— Eu mă sbat de nu-mi gălesc locul, iar tu tragi din lulea, ai?

— Nu trag domnule! — făcu Căpățâna ascunzând încetinel luleaua în buzunar și adăogând: muncesc!

— Muncеști, fire-ai al dracului, ai? Asta-i munca ta: un pas să mergi și de două ori să gemi și să te vaiți...

— Cum mă năpăstuești așa, domnule? — se cruci Toader cu mirare și supărare în glas. D-ta nu vezi, că curge apa de pe mine, parc'as fi ieșit din bae?... Și tot mă mai... — Ce? Ce? — izbucni deodată stăpânul

ca un viespe. Ce zici? Mai îndrăznești să răspunzi? Mai ești și obraznic?... Ia le! Tițălosule!...

Să apropie de el cu pumnii străntă să izbească. Toader Căpățâna își punse iar, mai dărz:

— Nu mă ocări, domnule!... De ce ocărăști?...

Stăpânul se repezi la dânsul și să-l lovească cu pumnii peste obrăste cap, pe unde-l nemerea, răcnind tr'una:

— Ești obraznic?... Obraznic?...

În clipa când Toader a simțit izbitor, i-a pierit din suflet deodată mânia. S'a lipit de perete și, gândind că trebuie să-și ferească cel puțin mână a ridicat brațele băiguind din ce în ce posomorât:

— Stai, domnule, nu dai... Ce se domnule?... De ce mă bați? Ce domnule? Câinele d-tale?...

Dar loviturile curgeau mereu mai rău. Nu-l dureau cât îl înfricoșau și-l băteau. Se făcu din ce în ce mai mititel, ca mai crâncească. Și nu se mai gândi decât să scape mai degrabă din mâinile stăpânului... Iși luă vânt și într-o clipă priincioasă, o tuli în pivniță.

Între lăzile de smochine se dezincurând.

— Ce-a fost asta? — își zicea năma apucându-se de lucru, ca și când tin fi întâmplat nimic.

Ii țuiau urechile, dar tot auzia și cum mai injură pe-afară stăpânul, cum câteva lădițe în brațe, le încarcă să-și în camion. Chirigiul se sfădea pe lăzi date cu caii. Stăpânul mai mormănea nintare și intra în prăvălie, trântind Toader Căpățâna își urmă m...

Din tainele naturii

Temperaturi de sute de grade în paturile superioare ale atmosferei

După cum se știe, savanții au împărțit atmosfera în mai multe pături, dintre care toposfera, zona prefacerilor, care reglementează alimentul pământului, se ridică până la 10.000 metri. La toposferă se atașează stratosfera, zonă lipsită cu desăvârșire de nori și care a fost perfect studiată cu ajutorul baloanelor de sondaj, studii care au arătat, că aci domnește o temperatură foarte scăzută, care uneori atinge chiar —55 grade.

Deasupra acestor două pături, a căror existență a fost cercetată de știință, urmează a treia zonă a atmosferei noastre, numită Ionosferă, despre care nu avem încă date științifice controlabile și a cărei existență a fost descoperită numai cu ajutorul undelor radioelectrice. S'a presupus așume, că undele electrice, care de altfel se propagă în linia dreaptă, numai așa sunt obligate să facă în călătoria lor misterioasă ocolul pământului, dacă sunt conduse de o altă pătură bună conducătoare de electricitate, situată deasupra toposferei și a stratosferei.

Structura ionosferei nu este cunoscută savanților, ei deosebesc totuși în ionosferă două zone distincte pe care le-au numit zona E și zona F. Se presupune deosebită, că ionosfera se limitează la înălțimea de cca. 100 km. dela suprafața pământului.

Este foarte interesantă constatarea pe care au făcut-o savanții în privința temperaturii, care domnește în aceste regiuni înalte. Spre deosebire de stratosferă, unde temperatura este foarte scăzută, savanții sunt de acord în a presupune, că temperatura ionosferei atinge valori cu mult mai urcate decât la suprafața pământului chiar. Astfel în regiunile cuprinse până la 40—45 km. înălțime, temperatura ar fi de cca. 50—60 grade Celsius, în zona E, care trece de 50 km. înălțime, temperatura se urcă la 75—100 grade, iar în regiunile și mai înalte, în zona F, în jurul a 100 km. înălțime, temperatura obișnuită este cuprinsă între 100 și 166 grade C.

Savanții Institutului Kaiser Wilhelm, care se ocupă cu studiul fenomenelor stratosferice, au ajuns nu de mult la constatări extrem de interesante, dovedind, că valorile, care au rezultat din calculele lor executate în laborator cu privire la temperaturile, care domnesc în regiunile stratosferice și în ionosferă, au fost confir-

mai multă râvnă chiar, ca până acuma, dar inima-i era sfâșiată de amărăciune. Schimba din când în când câte-o vorbă cu chirigiul, domol, și-și ștergea mai des sudoarea feței cu mâneacă zdrențoasă a hainei. Sufletul lui căuta un sprijin și nu găsea. Bătaia aceasta i se infipsea în creier ca un ac de albină, se umfla mereu, strâmbându-se într-o întrebare usturătoare: — De ce?... —

O sucea și o învârtea și n'o putea îndrepta. A îndurat și alte dăți lovituri mai multe și mai grele, dar nu i-au lăsat în urmă nici o întrebare.

— De ce m'a bătut? — își zicea acuma bătut. — Ce-am greșit să mă bată?... Mă s'au muiat și oasele de muncă, și tot nu ajunge?

Întrebările se răscoleau unele pe altele, se coborau tot mai adânc în sufletul omului... De vre-o douăzeci de ani roboteste la acelaș stăpân, aceeași caznă zilnică. Era un băcțandru când a venit întâia oară aici și „Corbul alb” o dugheană ca vai de ea, iar stăpânul, un biet negustor de nu prea avea nici după ce să bea o gură de apă. Douăzeci de ani... De-atunci stăpânul s'a ridicat, a făcut burtă și chelie, dugheana s'a întins și a ajuns marele magazin de coloniale cu filiale și sucursale...

Totă lumea s'a schimbat, numai el a rămas acelaș, cu aceeași muncă crâncenă din care D-zeu știe, cum își hrănește cei șase copii. Douăzeci de ani... Ce viață! Si cum nu s'a gândit el niciodată la astea, cum n'a încercat măcar o singură dată să-și lăpădească povara, să-și croiască altă cale? A cărat mereu, de dimineață până seara, ce i-a poruncit stăpânul din căruță în prăvălie, din prăvălie în pivniță... Mereu, mereu... a răbdat huidueli și lo-

Problema pensionării foștilor slujbași publici

Din mulțimea problemelor vitale cari așteaptă o soluționare urgentă, m'am ocupat, în unul din numerile trecute, cu cauza pensionarilor publici, cari au primit în lunile Octombrie și Noiembrie numai ajutoare provizorii.

Situația acestora este oarecum clarificată cu excepția diferențelor de pensii ce li se mai cuvin. Competințele lor actuale au fost fixate și, de bine de rău, au o existență oarecare.

Intr'o situație mult mai precară se află foștii slujbași publici a căror drepturi la pensie nu au fost încă stabilite, precum și foștii funcționari și lucrători de cale ferată.

Și aceștia din urmă pot fi repartizați în două categorii distincte. În prima categorie intră acei cari au contribuit timp de peste 10 ani la fondul de pensie, iar în categoria a doua cei cu mai puțin de 10 ani.

Foștii slujbași publici, cu peste 10 ani servii, și-au înaintat cererile de pensionare și pot avea speranța că, după împlinirea tuturor formalităților, vor obține pensii corespunzătoare anilor servii sau vor fi numiți eventual în serviciu. Aceștia au o situație neplăcută din cauza că soluționarea cererilor întârzie și oricum de trăit trebuie să trăiască.

Situația acelor cari au servit mai puțin de 10 ani și au trebuit să-și întrerupă activitatea (fie că n'au reflectat pe mai departe la serviciile lor, fie că au mai servit un timp oarecare, cu angajament provizoriu și pe urmă au fost concediați) este foarte precară.

Ei au controbuit ani de-a rândul la fondul de pensie al statului român și în timpul

mate aproape cu exactitate matematică de experiențele practice. Studiile lor în acest domeniu nu numai, că sunt exacte, ci au câștigat prin experiență și cercetările practice întreprinse o bază solidă de existență.

Din aceste constatări se știe, că în zonele înalte, cu o atmosferă extrem de rară, temperatura este în legătură directă cu radiațiunile solare. Spre deosebire de zonele joase, structura lor se compune tocmai sub influența atmosferei

angajamentului provizoriu la statul maghiar. În împrejurările normale aceștia nu ar avea drept la pensie, dar nefiind concediați pe calea disciplinară ei au drept în cel mai rău caz la o escontentare.

Numeroși foști angajați de cale ferată, cu peste 10 ani de serviciu la CFR., au fost menținuți în mod provizoriu la M.A.V., până spre sfârșitul lunii Mai a. c., când li s'a comunicat că, nefiind numiți, angajamentul lor provizoriu încetează.

Cum înaintarea formularelor este legată de termen, acești foști slujbași de cale ferată, cu peste și cu mai puțin de 10 ani de serviciu, pentru a nu decada din drepturile lor legale și naturale, au înaintat Direcțiunii regionale M.A.V. cereri individuale, cerând să li se pună la dispoziție formularele necesare și să le acorde un termen pentru înaintarea acestora. În acelaș timp foștii angajați de cale ferată au cerut ca până la stabilirea definitivă a drepturilor lor la pensii să li se acorde un avans lunar corespunzător în contul pensiei pentru a nu rămâne muritori de foame, după atâția ani serviciu. Iar cel cu mai puțin de 10 ani servii au cerut o escontentare corespunzătoare și echitabilă.

Acești slujbași de cale ferată, rămași fără serviciu din cauza împrejurărilor, sunt siguri, ca și foștii funcționari publici, că la urma urmei vor ajunge la stabilirea pensiilor sau la o escontentare echitabilă. Nenorocirea lor este că lucrările comisiilor de stabilirea drepturilor lor întârzie. Se apropie iarna, cei care au fost angajați provizoriu au lucrat 7—8 luni cu mai puțin pe jumătate din lefurile obișnuite, ceilalți se tânguiesc de un an și mai bine

din aer rarificat, raze solare, și radiațiuni ultraviolete.

Radiațiunile ultraviolete sunt absorbite cu lâcomie de gazele rarificate din regiunile superioare. Fenomenul acesta se observă mai ales la oxigen și ozon. Coeficientul acesta de absorbție extrem de urcat al gazelor rarificate din ionosferă, face posibilă și explică temperaturile urcate găsite de înălțimile imense exploatate de baloanele sonde ale savanților.

din casă se sileau să-l mulțumească.

Toader trântea, mormăia, înjura și, în aceeași vreme, simțea o plăcere adâncă văzând cum toți i se fereșc din cale.

— Oi fi ostenit rău, Toader?... Uite-acu-i gata mâncarea, — zise femeea cu supunerea întipărită pe față.

Așternu masa, aduse bucatele, dar lui Toader înadins nu-i plăcea nimic. Suduia mereu și era mulțumit, că nevastă-sa se supără și se necăjește din pricina lui.

— Da, ce-i bărbate, ai nebunit? — izbucni apoi deodată femeea, roșă de mânie. Toader parcă atâta așteptase. Sări drept în picioare ca și când l-ar fi mușcat o năpărcă.

— Ce zici? Ce faci? Mă nfrunți? De ce mă nfrunți? — răcni dânsul.

Și se repezi la ea cu pumnii.

Copiii se porniră pe țipete desperate și se amestecară printre picioarele părinților încăerați. Femeea răbdă un răstimp loviturile, apoi începu să blesteme și în cele din urmă fugi afară, urmată de copiii speriați.

Toader Căpățână simți acum o ușurare, parcă i s'ar fi luat o piatră de pe inimă. Se așeză la masă, își tăia o felie zdravănă de pâine și mănca cu poftă. Auzea bocetele și sudălmile femeii, în curte, întovărășite de lacrimile copiilor. Suferințele lor îi făceau bine. Ii aduceau aminte, că e stăpân și-i ascundeau suferințele lui.

Toader Căpățână molfăi liniștit și tihnit până ce plânsetele de afară încetară. Atunci apoi simți un gol greu în suflet, se uită desmeticit prin odaia mută și, oftând dureros, murmură clătănând din cap:

— Oooh, viață, viață, ardă-te-ar focul!

LIVIU REBREANU

fără nici-un câștig.

Unii dintre foștii slujbași de cale ferată primesc avansuri dela M.A.V., cererea celor mai mulți nici nu au fost luate în cercetare. Aceștia din urmă au hotărât să înainteze Direcțiunii Generale M.A.V. un memoriu documentat, cerând accelerarea lucrărilor pentru stabilirea pensiei, dar și până atunci cer un tratament egal în privința avansurilor solicitate.

Situația foștilor angajați de cale ferată ca și a foștilor slujbași publici din Transilvania, este cât se poate de precară. În împrejurările actuale plasarea acestora în slujbe particulare este imposibilă cel puțin pentru moment. Ei au muncit în mod onest timp îndelungat, în serviciul public, a-i expune la mizerie și la foame nu este nici în interesul statului, nici în interesul societății. Ei speră de altfel, că autoritățile competente, luând cunoștință de mizeria lor, vor dispune accelerarea formalităților.

I. TIS.

INFORMAȚIUNI

A NINS IN MUNȚII
TRANSILVANIEI

Din munții Călimanului primim știrea, că în cursul nopții temperatura a scăzut în multe locuri sub zero. În regiunile mai înalte a nins din abundență, pe alocuri grosimea zăpezii atinge 5—6 cm.

— DIRECȚIUNEA LICEULUI DE FETE DE STAT din localitate aduce la cunoștința părinților interesați, că Ministerul de Instrucțiune cu ord. Nr. 56.863 din 1 Mai 1941, admite prelungirea cu un an a limitei de vârstă a elevelor cari au fost obligate a urma cursurile primare sub era românească la vârsta de 7 ani (șapte).

— Dr. PASCU LAURENȚIU, medic, consultă în Beszterce, Magyar-utca 2.

— Cartele de pâine la Budapesta. Printr'o ordonanță municipală publicată la 6 Septembrie, s'au introdus și la Budapesta cartelele de pâine. Consumatorii au fost împărțiți în trei categorii diferite. Muncitorii manuali, din categoria I, vor primi zilnic 60 dkg. pâine, muncitorii cari execută o muncă fizică mai ușoară, repartizați în categoria II-a, primesc zilnic 40 dkg. pâine, iar restul populației, din categoria III-a, va primi zilnic 25 dkg. pâine.

— BIROUL ADVOCATIAL Hubic Alexandru funcționează în Erőmhályfalva, Bihar m.

KOPROL *șocolată purgativă*
KOPROL *12 lileri*

— TRENURI SPECIALE IN VEDEREA DESCHIDERII ANULUI ȘCOLAR. Direcțiunea generală M.A.V. anunță că în vederea deschiderii anului școlar, în măsura posibilităților, se va pune în circulație, pe liniile unde se simte nevoia, trenuri speciale, începând cu data de 9 Septembrie.

— CU DATA DE 1 SEPTEMBRIE AU INTRAT IN VIGOARE TAXELE MAJORATE PENRTU ASIGURĂRILE SOCIALE. Cu data de 1 Septembrie au intrat în vigoare nouile dispozițiuni în legătură cu asigurările sociale. Aceasta înseamnă cu acea dată se vor achita taxele de asigurare majorate, indicate de nouile dispozițiuni.

— ORAȘUL ZEMUN A FOST ATAȘAT CROAȚIEI. Din Zagreb se anunță că trupele croate și-au făcut intrarea la Zemun, în urma atașării orașului la Croația. Până acum orașul a fost administrat de autoritățile militare germane.

Lipsa face creduli pe oameni

Un escroc a reușit să convingă consiliul federal al Elveției că este în stare să fabrice benzină din apă sărată

Criza de benzină din Elveția a dat posibilitate unei bande de escroci internaționali să tragă pe sfoară nu numai numeroși bancheri avizi de câștig — ci întreg Consiliul federal. Șeful bandei, un francez cu numele Saheur, a răspândit șovrul, că ar fi în posesiunea unei invenții epocale, cu ajutorul căreia este în stare să transforme apa sărată în benzină.

Elvețienii, care din fire sunt oameni onești și creduli — dar în același timp și buni comercianți, au manifestat un interes deosebit față de invenția francezului, care dacă s'ar dovedi bună de tradus în practică, ar revoluționa lumea întreagă. Saheur s'a lăsat greu convins, dar în cele din urmă a fost dispus să prezinte în fața unei comisii de specialiști invenția sa. Într'un laborator înzestrat cu aparate complicate, escrocul a transformat, printr'o metodă specială bazată pe distrugerea atomilor, o anumită cantitate de apă sărată în benzină. Invenția desigur este numai la început, dar metoda perfecționată va permite fabricarea unor cantități însemnate de benzină artificială.

Rezultatele experienței au fost atât

de convingătoare — mai bine zis înșelătoare a fost atât de ingenios regizată — încât comisiunea de specialiști, în rândurile căreia erau și câțiva profesori a școlii superioare tehnice din Berna, au întocmit pe loc un proces verbal, certificând că rezultatele au fost obținute după toate regulile științei.

În posesiunea acestui certificat Saheur a reușit să vândă brevetul „invenției” sale pentru o sumă considerabilă unui consorțiu financiar, care imediat s'a constituit în sindicat pentru fabricarea benzinei sintetice, în frunte cu consilierul federal Grimm.

Lucrările pentru organizarea industriei de benzină erau deja foarte avansate, s'a și stabilit deja prețul benzinei artificiale elvețiene, care urma să coste 60 franci elvețieni suta de kgr. și s'au primit mai multe comenzi, când escrocheria a eșuat la iveală.

Saheur, împreună cu banda lui, a fost arestat. Presa elvețiană nu prea face mare caz din această întâmplare penibilă, în care sunt amestecate o seamă de personalități suspuse, care în dorința lor de a ajuta economia elvețiană, au căzut victimele unui escroc internațional.

Führerul vizitează grupul de armată din Sud

În cursul unei călătorii pe frontul oriental, Führerul a vizitat cartierul general al grupului de Sud, unde a primit raportul mai multor ofițeri. În dreapta Führerului mareșalul Rundstedt, comandantul armatelor din Sud. („V.B.” Bilddienst).

Apărarea antiaeriană

O piesă antiaeriană ușoară românească, apără un aerodrom german, pe câmpiile Basarabiei. În arșița soarelui de toamnă, servanții tunului lucrează desbrăcați la piele. („V.B.” Bilddienst).

Ce trebuie făcut spre a stinge focul de petrol

Dacă o lampă de petrol aprinsă se răstoarnă, și dacă focul se întinde și aprinde petrolul împrăștiat nu trebuie să se arunce apă, pentru că apa va întinde focul și mai mult, ci să ne străduim să acoperim cât mai bine tot focul, cu o pătură veche, sau cu cenușe și nisip. Dacă se află lapte la îndemână, acesta stinge petrolul aprins. Laptele este un remediu sigur împotriva focului de petrol sau benzină.

De ce sunt mai multe rase pe pământ?

Omul, la fel cu celelalte animale se adaptează mediului, în care trăiește. Desigur că această adaptare se face foarte încet, în mii și mii de ani. Omul care trăiește în ținuturile reci, de la Nord, are culoarea feței albe, ochii albaștri, părul blond; pe când cei cari trăiesc în ținuturile calde, arși de soare, au fața brună sau neagră, părul negru. Laponii, de lângă Polul Nord, se aseamănă cu chinezii din răsăritul Asiei. Aceasta pentru că unele dintre împrejurările în care au trăit au fost asemănătoare.

Cari au fost oamenii primitivi din America? Și de unde au venit acolo?

Împrăștierea oamenilor pe pământ, pe pământul întreg, este o problemă încă nelămurită. E probabil că dezvoltarea lor s'a făcut, deodată, în mai multe locuri deosebite. Când Cristofor Columb a descoperit America, el a găsit acolo rassa de oameni numită pieile roșii. Aceștia, precum și urmașii degenerați ai unui vechiu popor „poporul Inka” locuiau mai ales în America de Sud. Majoritatea continentului era ocupată de păduri nestrăbătute și de savane întinse.

Când s'a descoperit aurul, argintul și celelalte metale?

Aurul este unul dintre cele mai vechi metale, pentru că el găsindu-se în pământ, în stare curată, a putut fi prelucrat ușor.

Mai târziu, când s'a descoperit argintul, oamenii amestecau aceste două metale împreună, și făceau bronzul atât de căutat.

Cuprul sau arama este, în ordine cronologică, al treilea metal de care au învățat să se folosească oamenii. Au urmat apoi pe rând plumbul, cositorul și fierul, metalurgia acestuia din urmă, fiind mult mai grea decât a celorlalte metale. Nichelul și aluminiul se numără printre metalele pe care le folosim de puțină vreme.

În vechime aurul mai puțin exploatat decât astăzi, se găsea mai ușor. Dat fiind numărul mai mic de oameni de pe pământ, precum și nevoile mult mai reduse, aurul era mai abundent. Descoperindu-se în America, minele de aur de acolo, au însemnat noi izvoare pentru exploatarea acestui metal prețios. Cu trecerea anilor cantitatea de aur care se găsește în stăpânirea oamenilor, se mărește mereu, pentru că mereu se scot cantități nouă din pământ.

În ceea ce privește rezerva de aur pe care o au diferitele state, spre a garanta moneda lor, sunt numai zece țări, care au mai mult decât 100 milioane de dolari. Aceste țări sunt:

În milioane \$, anii	1913	1925
Statele Unite	262	2870
Franța	679	711
Anglia	170	703
Japonia	65	576
Spania	92	490
Argentina	225	436
Germania	279	288
Italia	288	219
Canada	143	203
Olanda	61	178

Restul aurului se împarte între 24 alte țări, rezerva variind între 10 și 100 milioane de dolari.

CE ESTE „GREUTATEA?” — Oficiul de măsuri și greutateți din Germania a stabilit acum definiția noțiunilor „greutate”, „masă”, „volum”. Se discută de 10 ani dacă greutatea este o forță sau o masă. Majoritatea oamenilor de știință și a inginerilor consultați au cerut să se rămână la definiția tradițională, care consideră greutatea ca dimensiunea unei forțe. Noul index al normelor stabilește acum următoarea definiție: „Greutatea unui corp, așezat

CURIOZITĂȚI

pe un punct al pământului, este forța pe care o exercită în vid asupra locului unde se așează. Greutatea se modifică în raport cu celerarea căderii.

UN MICROSCOP UNIC ÎN LUMEA — Este microscopul universal, inventat de profesorul R. Rife de la Universitatea din California. Este de tipul binocular, care prezintă un mare avantaj, evitând obiectivul pe care îl produce întrebuințarea microscopului ordinar, unde se privește prin un singur ochiu. Cu microscopul lui Rife, unde se obțin imagini reale care pot fi proiectate pe un ecran, se pot face microfotografii. Lentilele sunt făcute dintr'o materie transparentă pentru un câmp mai întins de raze ultraviolete, care permit înregistrarea unor detalii mai mici ca la lumina vizibilă, utilizându-se tocmai radiațiile ultraviolete. Se mai afirmă, că acest instrument admirabil posedă, pentru un ochi normal, o putere de 20.000 dioptrii (limitată însă în această materie era de 12.000 dioptrii).

ISLANDA TROPICALĂ. — Știri venite din Islanda ne aduc vestea că în această insulă atât de nordică au început să crească palmierii. Cititorii își reamintesc poate că mareșalul Balbo, în călătoria sa transoceanică din 1917 a aterizat în Islanda cu întreaga sa escadră de avioane; aci, el a oferit locuitorilor din regiunile de palmieri proveniți din Tripolitania și Islanda, mulțumită geizerilor ei, are în unele locuri o climă destul de caldă și palmierii prosperă; curmalele islandeze sunt foarte toase. Este curios de notat că s'ar putea să se tâmplă ca pescarii din extremitatea de Nord Atlanticului să mănânce curmalele culesse de mâna lor.

DE CÂND SE FABRICĂ STICLA

Nu se știe în ce epocă a fost fabricată sticla. În Egipt s'au descoperit obiecte de faianță și email, datând de 2000 ani înainte de Isus, dar obiectele de sticlă anterioare secolului XV-lea sunt foarte vechi. În Mesopotamia s'a găsit un bloc de sticlă brută și un tub de sticlă datând de 2700 ani a. Chr. Acest cilindru de sticlă cel mai vechiu obiect de sticlă cunoscut. Piesele de sticlă, depuse la British Museum din Londra, care sunt un mic obiect de leu sculptat și o baghetă au 2000 ani a. Chr. Se deduce, că după descoperirea din Mesopotamia, sticla datează de 2000 ani înainte de Christos.

REVENDICĂRILE COPIILOR.

— Ca să nu spun întotdeauna ce vor, de multe ori fac pentru că sunt bine crescuți. Azi însă mă testez, și iată ce vor:

Sugacii.

Să doarmă fiecare în patul lui.
Să nu fie sărutat de toată lumea.
Să nu fie prins scutecul cu ace.
Să doarmă cu fereastră deschisă.
Să fie apărați de muște în somn.
Să nu fie lăsați „în țarc” toată ziua.
Să abandonații.

Cei mici de 3 ani.

Să n'audă cuvinte pocite în semn de dreț.
Să aibă loc de ținut jucăriile.
Să poarte vestimente ușoare.
Să nu fie șterși cu scuiat, în grabă, dacă e al lor.

Să aibă farfurii de tablă și obiecte de lemn letabile și frumoase.

Să știe numele și adresa.

Fetițele mici cer:

Să n'auibă șorturi negre.
Să poarte chiloși asortați rochițelor.
Să aibă buzunare la rochii.
Să fie ascultate fără aerul de superioritate și zeflema de totdeauna.

Să poarte încălțăminte ușoare și potrivită.

Clasele primare cer:

Bibliotecă de copii.

Să primească răspunsuri sigure fără „da” sau „nu”.

Să fie înveliți și culcați seara de mamă.

Vârsta fragedă cere:

Rochii ușor de spălat.

Să nu poarte haine dela frații mai mari.

Să fie ajustate.

Ghiozdane ușor de purtat.

Nu „aresturi” după ce au stat toată ziua la școală.

Vârsta ingrată cere:

Un sertar sau o cutie cu cheie.

Să aibă un colț al lor și dacă e posibil, o meară lor.

Cronica externă:

sând două torpile împotriva vasului al cărui naționalitate nici n'o cunoscuse.

EXTREMUL ORIENT

Situația din Extremul Orient continuă să fie confuză. Cordell Hull a declarat, că tratativele duse pentru asigurarea unei destineri în Pacific n'au atins rezultatele satisfăcătoare.

Un al doilea vas tanc încărcat cu benzină a sosit azi la Vladivostok și Tokio continuă să tacă. La întrebarea ziaristilor dacă guvernul japonez a căzut de acord pe chestiunea transporturilor americane spre Vladivostok, purtătorul de cuvânt al guvernului a declarat, că tratativele între Tokio și Washington și Tokio și Moscova mai continuă. Japonia însă n'a căzut încă de acord ca benzina de avioane sau alte materiale de război să fie transportate la Vladivostok. Vasele tancuri continuă să se apropie de Vladivostok. Dar între Tokio și Washington n'au fost arse toate podurile. Tratativele continuă și mai apare câte o știre despre posibilitatea unei înțelegeri. O astfel de știre a apărut în revista Finance and Commerce, bine informată de cercurile financiare britanice din Extremul Orient, revista afirmă că prețul înțelegerii anglo-saxonă-japoneză ar putea să fie Indochina franceză, oferită Japoniei.

INCORDARE IN FRANȚA

În Franța situația e încordată. Un soldat german a fost omorât la Paris. Autoritățile germane au aplicat imediat măsura de represalii promisă și 3 comuniști francezi au fost executați. A mai fost omorât și deputatul Marcel Gitton care părăsise partidul comunist pentru a trece în partidul de extrema dreaptă a lui Doriot care luptă din răzputeri pentru înțelegerea deplină franco-germană.

Ministrul de interne Puchen a declarat că guvernul francez Pétain-Darlan va reprima cu toată severitatea mișcările anarhice și teroriste, de ori unde ar veni.

Ministrul de externe al Americii Cordell Hull a declarat că raporturile Statelor-Unite cu generalul De Gaulle sunt extrem de amicale.

Guvernul dela Vichy duce acum o politică de exterminare contra de gaulleștilor și contra comunistilor.

RAPORTURILE SUNT NESCHIMBATE....

De Brinon, reprezentantul Franței la Paris, a declarat că dorința lui e să se încheie un acord definitiv între Berlin și Vichy. Ziarele din Vichy referindu-se la de Brinon afirmă, că Pétain e de părere, că timpul acestei înțelegeri definitive n'a sosit încă. Bud. Tud. trage concluzia, că raporturile momentane dintre Germania și Franța sunt neschimbate.

CRONICARUL

Cooperatori!

V'ați strâns în jurul cooperativei voastre cu gândul ca să vă sprijine, să vă aprovizioneze, să vă dea împrumuturi, să vă fructifice economiile, să vă valorifice produsul muncii voastre.

Dar ca să vă sprijine cu adevărat, ea trebuie să fie tare. Și pentru aceasta știți ce trebuie să faceți?

S'o sprijiniți și voi la rândul vostru, lucrând numai prin ea și mai cu seamă sporindu-i capitalul social, adevărata temelie a puterii ei.

Fodorean Pavel

zugrav și vopsitor

Unio-utca 23

Asediul Leningradului și Odesei continuă

Leningradul a fost încercuit? - Armatele germane au făcut joncțiunea cu trupele finlandeze - Luptele din jurul Gomel-ului - Situația din Extremul Orient continuă a fi confuză - În Iran nu s'a semnat încă pacea - Cazul „Greer“ ar putea degenera - Tratativele dintre Japonia și USA continuă -

„Secolul Americii“

...acestea s'au împlinit douăsprezece săptămâni decând a început campania pe frontul răsăritean. Incepe o nouă etapă a acestui crâncen război și ea începe sub semnul asediului Cetății lui Dumnezeu cel Mare. Bătălia a început de multe zile. În dosul celui mai puternic sistem de fortificații și gata de a suferi mai mari sacrificii elita armatei în frunte cu mareșalul Vorosilov și cu disperare marele și superbul Leningrad.

Importanța bătăliei e cu atât mai mare cu cât de soarta Leningradului și a ertului militar Kronstadt depinde și viața flotei sovietice din Baltică.

Mașina de război a mareșalului Von Brauner, felicitat acum câteva zile de Führer pentru prilejul împlinirii a 65 de ani, a trecut în acțiune. Artileria grea germană continuă zi și noapte zidurile orașului iar aviația seamănă panica între zidurile clipa de față nu știm cât va dura asediul, cât va putea rezista Vorosilov și proporții vor lua sacrificiile apărătorilor. Se recunoaște doar atât și în cercurile militare germane, că frontul din răsărit nu se poate compara, măsura este încă unul dintre fronturile pe care a avut până acuma Wermachtul, deci asediul bătăliei, cât și rezultatele obținute nu mai pot fi judecate ca în trecut.

AFIRMAȚIUNILE CONTINUĂ

Ultimele comunicate sunt scurte și anunțând doar atât că operațiunile ofensive continuă cu rezultate satisfăcătoare. Un comunicat special german anunță, că trupele germane au atins Neva și făcând joncțiunea la lacul Ladoga cu finlandezii, unu-au ocupat orașul Luttelburg, au încercat să completeze Leningradul pe uscat.

La Berlin nu se fac deocamdată declarații amănunțite despre situație; forurile competente germane țin însă să reflecteze câteva cuvinte la știrile engleze și amenință despre preținsele succese a contra-atacurilor sovietice.

De mai multe zile englezii se entuziasmează pentru preținsele „victorii“ bolșevice, lăsând opiniei publice să înțeleagă că sovieticii au contracarat toate planurile de război a germanilor.

Ziarele germane subliniază că aceste pretenții a propagandei engleze constituie un ajutor acordat de britanici aliaților lor. Presa anglosaxonă vorbește despre o ofensivă sovietică. Doar în afară de aceasta nici un sacrificiu nu aduce pentru a ajuta URSS.

GOMEL

Acelaș lucru îl fac și agențiile de presă americane, dintre care unele anunță, că Gomel ar fi fost reocupat de bolșevici. Știrea a surprins chiar și Moscova — conștientă cu ironie Berlinul, — căci la Moscova se cunosc mai bine rezultatele disperatelor încercări de contraatacuri a lui Timoshenko și Budieni.

ANGIA E CAPUL DE POD AL AMERICII...

Deutsche Diplomatisch Politische Kor-

respondenz ridică o problemă de mare actualitate în ceea ce privește colaborarea și raporturile dintre Statele Unite, Marea Britanie și Uniunea Sovietică, în pragul conferinței dela Moscova. Ziarul german relevând discursul recent a lui Mackenzie King, primul ministru al Canadei, subliniază o frază caracteristică a acestuia: *Canada e unul dintre statele lumii noi, făcând parte din Commonwealth-ul britanic, iar Anglia e capul de pod din Europa al statelor de limbă engleză.*

SECOLUL AMERICII

Deci Anglia nu mai e centrul — constată Berlinul, — ci o simplă poziție înaintată în sistemul de apărare a Americii. Prin politica lui Churchill Anglia a cedat rând pe rând bazele sale Statelor Unite. Canada nu mai poate servi la doi stăpâni. Churchill își dă și el seama de situație. Politica de dominare rooseveltiană n'a lăsat Mareii Britanii decât rolul de jandarm al lumii. Cu politica lui Churchill Anglia va ajunge o putere secundară în lumea cea nouă a popoarelor, cari vorbesc englezește puse sub comanda lui Roosevelt. Semioficiosul german reamintește fraza tot mai des repetată, că secolul al XX-lea va fi „Secolul Americii“.

ORIENTUL APROPIAT

În Orientul apropiat situația devine tot mai confuză.

Nu se poate ști precis ce se întâmplă în dosul culiselor, doar faptele vorbesc dela sine: Călătoria marelui amiral Raeder la Sofia, a lui Von Papen în Germania, a lui dr. Clodius la Ankara, inspecția lui İsmet İnönü în zona fortificațiilor...

Comandantul stării de asediu din Turcia a fost împuternicit să expulzeze fără nici o motivare pe oricine va găsi de cuviință de pe teritoriile de sub stare de asediu.

În Irak colonelul englez John Ward a fost numit general al armatei irakiene. De când a încetat mandatul britanic în aceasta țară e primul caz când un ofițer englez e numit într'un înalt post al armatei irakiene. Și șeful marelui stat major irakian a fost schimbat. În acest post a fost numit generalul Omari, persoană bine văzută de englezi.

IRAN

Tratatul de pace cu Iran n'a fost nici până acuma semnat. Dată fiind atitudinea unora din cercurile militare iraniene, guvernul se teme să semneze tratatul în care englezii și sovieticii au impus condiții foarte grele.

La Londra și la Moscova sunt nemulțumiți de prelungirea tratatelor și amenință cu condițiuni și mai grele, dacă guvernul din Teheran nu primește imediat condițiunile puse. Dealtfel radio Teheran a desmînșit știrea că primul ministru al Iranului ar fi demisionat. După unele șvonuri ar avea loc lupte de guerrilă în munți între anglo-sovietici și cete iraniene, cari atacă liniile de aprovizionare engleze și sovietice. Se mai șvonește, că un regiment de cavalerie iranian s'ar fi refugiat în Turcia pentru a nu fi obligat să capituleze în fața armatei roșii.

Trupele britanice și sovietice s'au întâlnit în localitatea Kasvin. Comandanții celor două armate s'au salutat în cadrul unui banchet preamărind alianța militară și prietenia anglo-sovietică.

CAZUL GREER

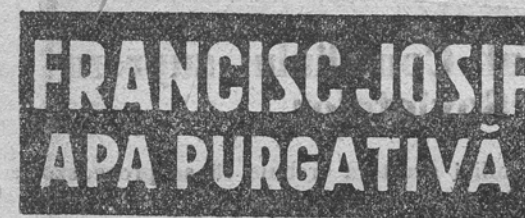
Presă internațională se ocupă pe larg de bătălia care a decurs în apropierea coastelor Islandei între distrugătorul american Greer și între un submarin german, bătălie care n'a dus la nici un rezultat.

Amiralitatea americană a afirmat că submarinul german a fost acela care a atacat vasul de război american. În schimb comunicatul oficial publicat la Berlin declară că submarinul german n'a atacat, ci s'a apărat.

Comunicatul german mai declară, că atacul îndreptat împotriva submarinului german dovedește că Roosevelt a ordonat de mai mult ca vasele americane ce patrulează în Atlantic să nu se mulțumească cu simpla avizare a vaselor și submarinelor germane, ci să le și atace. Roosevelt caută un motiv de conflict pentru a îndemna la război împotriva Germaniei poporul american.

ATMOSFERA CREATĂ

Bătălia navală a creat o atmosferă extrem de războinică în Statele-Unite și după cum

anunță agenția DNB după trei zile de discuții a aprobat cu 67 voturi contra 5 legea prin care se instituie un nou impozit evaluat la 4 miliarde și jumătate dolari.

Se vede clar, că guvernul american în frunte cu Roosevelt și toți intervenționistii caută să exploateze la maximum cazul „Greer“. Dealtfel distrugătorul „Greer“ a sosit azi în portul Reykjavik din Islanda.

Cu ocazia conferinței de presă ziaristii au adresat mai multe întrebări lui Roosevelt privitor la cazul „Greer“.

ROOSEVELT NU RECUNOAȘTE ZONE DE RĂZBOI IN ATLANTIC

La întrebarea unui gazetar dacă Greer se afla oare în zona de război, Roosevelt a răspuns, că el nu cunoaște nici un fel de zonă de război în Atlantic. La întrebarea dacă crede că din cazul Greer s'ar putea ajunge la război, Roosevelt n'a răspuns.

Un ziarist s'a interesat de dispozițiunile date vaselor de război americane, răspunsul Președintelui a fost următoarea întrebare:

— Ce ai face dumneata, dacă ai fi torpilat?

SUBMARINUL VA FI DISTRUS

Președintele a mai adăugat apoi, că submarinul german, care a atacat Greer, va fi căutat și distrus oriunde s'ar afla.

Cercurile din Berlin declară, că submarinul german n'a atacat, ci s'a apărat, lan-

SUTE DE MII DE ROMÂNII vor ceti Calendarul „TRIBUNA ARDEALULUI“ pe anul 1942

Cel mai bun mijloc de publicitate și reclamă comercială Rezervați din timp spațiul dorit pentru reclamele și publicitatea Dv.

Știri de pe frontul rusesc

Cleștele de încercuire în jurul Leningrad s'a închis

Trupele germane au înaintat până la Neva, iar finlandezii au atins râul Svir. Localitatea Schlüsselburg a fost ocupată cu asalt de trupele de șoc germane. Un ordin confidențial al Consiliului superior de apărare sovietic a căzut în mâinile finlandezilor

Ocuparea orașului Schlüsselburg

Cartierul general al Führerului, 9. — Inaltul comandament al forțelor germane anunță:

Diviziile de șoc ale armatei germane, sprijinite în mod excelent de formațiunile aeriene, înaintând pe o scară extinsă, au ajuns până la râul Neva la Est de Leningrad și au ocupat prin asalt, lângă lacul Ladoga, orașul Schlüsselburg.

Prin aceasta cleștele de încercuire germano-finlandez s'a închis în jurul orașului Leningrad care a fost tăiat de orice legătură pe uscat. — (MTI).

Bombardarea forțelor sovietice încercuite la Odesa

BERLIN, 9. — Aviația germană a îndreptat în cursul ultimelor zile atacuri repetate împotriva forțelor sovietice încercuite la Odesa. Instalațiile din port n'au suferit pagube însemnate, iar pierderile inamicului sunt sângeroase. Au fost lovite în plin și grav avariate 4 vase de transport, cu un tonaj total de 17.000 tone, încărcate cu trupe și muniții.

Contraatacurile sovietice respinse

BERLIN, 9. (DNB.) In numeroase puncte ale frontului oriental, trupele germane au respins contraatacurile trupelor sovietice, cauzând bolșevicilor pierderi sângeroase și grele.

Trupele bolșevice au încercat și în regiunea Gomel împiedecarea înaintării germane, dar rezistența lor s'a prăbușit cu pierderi sângeroase. Orașul Gomel, contrar afirmațiunilor engleze se află în posesiunea germanilor. (MTI.)

Finlandezii au înaintat până la râul Svir

CARTIERUL GENERAL AL FÜHRERULUI, 9. (DNB.) — Inaltul comandament al forțelor germane comunică:

Trupele finlandeze, care atacă la Est de lacul Ladoga, au atins în înaintarea lor râul Svir. (MTI.)

Un ordin confidențial al Consiliului suprem defensiv al Sovietelor

HELSINKI, 9. (DNB.) Trupele finlandeze au reușit să pună mâna pe ordinul confidențial Nr. 270 al Consiliului suprem defensiv al Sovietelor din 16 August 1941.

Acest ordin semnat de Stalin, Molotov, Vorosilov, Budjeni și Timošenco critică în mod aspru trei generali sovietici pentru „dezertarea lor“. E vorba de generalul Kacialov, comandantul Corpului 28, generalul Pondek, comandantul Corpului 12 și generalul Kirolov, comandantul Corpului 8, care au căzut prizonieri. Ordonanța Consiliului suprem defensiv califică pe toți trei ofițerii de lași și dezertori criminali.

In legătură cu aceasta consiliul ordonă că față de toți comisarii politici și comandanții superiori, față de toți dezertorii și față de toți acei cari se retrag în fața greutăților și părăsesc pozițiile de luptă, să se procedeze așa cum se procedeză față de orice trădător; să fie arestați, respective împușcați pe loc. Cu membrii fa-

miliei acestora trebuie să se procedeze la fel ca și cu trădătorii.

Ordonanța dispune ca comisarii politici și comandanții unităților să aibă grija ca nici un ofițer sau gradat să nu-și rupă insignile. Fiecare luptător indiferent de grad, este obligat în cazul când observă că trupa din care face parte a fost încercuită, să someze pe comandanți să restabilească legătura cu trupele apropiate cu orice sacrificii. Dacă un superior sau soldații propun capitularea, în loc de rezistență, aceștia să fie executați imediat.

Indatorirea comandanților de Divizii și a comisariilor politici este să degradeze, sau în caz de nevoie să împuște pe comandanții regimentelor, batalioanelor, companiilor sau altor unități, dacă aceștia nu corespund cerințelor și să înlocuiască pe aceștia cu soldații cei mai curagioși.

Ordonanța va fi citită în fața tuturor unităților militare și în fața tuturor Comandamentelor sovietice. (MTI).

TELEGRAMA FÜHRERULUI ADRESATĂ GENERALULUI FRANCO

MADRID, 9. — Führerul-cancelar Adolf Hitler a trimis generalului Franco, cu prilejul sosirii diviziei de voluntari ai Falangei spaniole pe frontul rusesc, o telegramă călduroasă.

Führerul își exprimă în această telegramă credința neclintită în victoria finală și satisfacția că în cruciada împotriva bolșevismului, iau parte și voluntari spanioli.

Generalul Franco, șeful statului spaniol, a arătat în răspunsul său, că fiecare membru al diviziei spaniole este convins de victoria finală împotriva bolșevismului. (MTI.)

RUGĂCIUNI PENTRU VICTORIA BOLȘEVICĂ LA LONDRA

STOCKHOLM, 9. — Ziarul „Svenska Morgenbladet“ anunță din Londra că membrii ambasadei sovietice au asistat Duminică într-o biserică londoneză, la o slujbă religioasă, în cadrul căreia s'au făcut rugăciuni pentru victoria bolșevicilor.

Ziarul accentuează că în timpul rugăciunilor orga bisericii a cântat „Internaționala comunistă“. (MTI.)

BOLȘEVICII S'AU PREGĂTIT DINAINTE PENTRU RĂZBOIUL ÎMPOTRIVA GERMANIEI

BERLIN, 9. (DNB.) Comandantul unui regiment sovietic, care a fost prins în curând de trupele germane, a declarat că în cercurile comandanților sovietici s'a vorbit de multă vreme ca de un fapt precis, că războiul va izbucni cel mai târziu în luna Iulie 1941. Nimenea n'a fost dintre cunoscuții mei — a spus prizonierul, — care să fi avut îndoiala că Sovietele vor porni războiul împotriva Germaniei în anul 1941. (MTI.)

† EMIL PINTICAN

In ziua de 25 August a încetat din viață în spitalul din Iași profesorul Emil Pintican, fost profesor al liceului „Gh. Lazăr“ din Sibiu, originar din Beszterce. Defunctul în vârstă abia de 32 de ani, s'a întors grav rănit de pe frontul rusesc, unde a luptat ca locotenent de rezervă într-o unitate care a participat la bătălia dela Maghilev.

După câteva săptămâni de suferințe pe patul de spital, Emil Pintican a murit departe de ai lui și de pământul copilăriei sale.

Inmormântarea s'a făcut la Sibiu în ziua de 28 August în prezența unei numeroase asistențe, cu toate onorurile militare. Corpul neînsușit al lui Emil Pintican a fost așezat spre odihnă veșnică în cimitirul eroilor din Dumbrava Sibiului.

ISTORICUL SISTEMULUI METRIC. — Durează din 1801, când un decret a conferit o existență legală întregului ansamblu de măsuri având la bază metrul, sistem studiat din 1790 de Academia de Științe dela Paris, care hotărîse ca metrul să fie a zecea milioana parte din sfertul meridianului terestru.

In 1875, o convenție a metrului a fost semnată de reprezentanții a numeroase state care s'au angajat să copieze „etalonul“ păstrat în arhivele naționale ale Franței.

Direcțiunea liceului d „Szt. László“ din Nagyvárad

— Secția română pentru fete

Direcțiunea liceului (gimnaziului) „Szt. László“ din Nagyvárad aduce la cunoștință părinților români cari au fete, Minister al învățământului cu numărul 56.600—1941, a înființat pe lângă această direcție o secție română mixtă (coeducativă) băieți și fete la toate opt clasele.

Inscrierile se fac în orice zi până la 15 septembrie a. c. la direcțiunea școlii.

In cl. I se primesc fete în etate de până la 14 ani (să nu fie trecute de 14 ani).

La înscriere se prezintă următoarele:

1. Certificat școlar.
2. Extrasul de naștere.
3. Certificat de revaccinare.
4. Extrasele de naștere ale părinților.

Taxa de înscriere 12 P. 20 fil. Pentru internat se cer informații la Direcțiunea școlii din Nagyvárad.

Catedre vacante la Școala Normală de fete din Szamosújvár

La Școala Normală de fete din Szamosújvár sunt vacante ore de matematici, limbă română, limba germană și muzică.

Cererile pentru numire se vor înainta la Direcțiunea școlii din Kolozsvár.

MICA PUBLICITATE

CASĂ modernă nouă la București, cu existență bună, cu uzină mecanică, cu 3¹/₂ milioane, schimbă cu avere la Kolozsvár. Adresa la ziar.

COVOARE persiene vindem și schimbăm și reparăm. Adresați-vă la Kolozsvár, Kossuth L.-u. 10.

PLAPOME saltele și tot felul de lenjerie pat pentru internate, confecționare și reparare. Adresați-vă la Kolozsvár, Kossuth L.-u. 10.

CAUT urgent tovarăș sau cumpărător de iepuri angora, origină engleză, și turcă. Kolozsvár, Kert-u. 38.

CAUT cameră, bucătărie. Adresa la Kolozsvár, „F. N.“

CAMERĂ mobilată cu intrare separată chiriatic. Kolozsvár, Mikó-u. 30, etaj 2.

PROFESOARĂ de Pian primește elevi. Adresați-vă la Kolozsvár, Irinyi-u. 10.

APARATE RADIO, construcții sau reparări și modernizări execută prompt și specializat în străinătate. Oferte la ziarului sub „Radiofonist“.

PRIMIM 2 băieți sau fete, cu masă și cuină, exercițiind limba maghiară, română și română. Kolozsvár, Szondy-u. 10. Banciu.

CAUT spre cumpărare casă familiară în Kolozsvár cu plată imediată în RON în lei. Adresați oferte verbale sau scrisorile la Kolozsvár, Horthy M.-ut 6.

ELSA TABOVITS salon de pălării și de confecționare. Adresați-vă la Kolozsvár, Vesselényi 17, intrarea prin str. palatului Băncii Românești.

PRIMESC în gazdă una sau două dormitoare cu complectă întreținere. Adresați-vă la Kolozsvár, Petőfi-u. 5, Nr. 8.

PRIMESC cu complectă întreținere 2 dormitoare din absolut bună familie din cl. secundă inferioară. Lecție de pian fiind posibilă. Adresa: F. Capdebo, Kolozsvár, Mikó-u. 4.

INSTALATOR român electro-tehnic și reparator de apă caldă post ca îngrijitor de casă sau portar. Prezintă garanție, cunoaște limba română, maghiară, germană și ruteană. Krisán György monu, Kétegyháza Békés m., R. u. 66.

DE INCHIRIAT, cameră, bucătărie și baie la subsol. Kolozsvár, Katona József-u. colț cu Cserei-u.

CAUT spre cumpărare în Kolozsvár, casă mică de raport, aproape de centru, plină de mobilier în România în lei. Adresa la Administrația ziarului.

Cinematograful „ROYAL“ complect renovat și renoit anunță că după o pauză de o lună își deschide porțile cu cel mai mare film ungurese

„ANDREI“

In rolul principal cu Anton Páger acest film a rulat în toate cinematografele din țară săptămâni întregi, atrăgând un public numeros.

Azi la ora 9.30 premieră de gală.